

**Selectielijst bij
Netwerk- en
inspiratiedag
'Thuis op school'**

INHOUDSOPGAVE

	1
Diversiteit	3
Deskundigheid school en leerkracht	3
Leermiddelen en lessuggesties	12
Welbevinden – betrokkenheid	17
Ouderbetrokkenheid	21
Interessante websites	24

Diversiteit

Deskundigheid school en leerkracht

Culturele diversiteit in de klas / Van der Heijde, Hans; Kampman, Luuk; Bruin, Klaas. - Bussum: Coutinho, 2016. - 181 p.. - ISBN: 978-90-469-0503-6: Vindplaats Antwerpen: ro 3 cult

De culturele diversiteit van de samenleving is permanent in beweging. Om daaraan recht te doen, moeten leraren zuiver omgaan met verschillen en overeenkomsten tussen leerlingen in de klas. Maar hoe leer je dat en hoe breng je dat als leraar over op je leerlingen? Culturele diversiteit in de klas (voorheen Intercultureel onderwijs in de praktijk) beantwoordt die vragen en vertaalt de antwoorden naar de dagelijkse onderwijspraktijk. Het boek bestaat uit drie delen. Deel 1 beschrijft de migratiegeschiedenis tot en met de multiculturele samenleving anno nu. Deel 2 gaat in op sociaalpsychologische en sociologische inzichten, noodzakelijk voor het zuiver leren omgaan met verschillen en overeenkomsten tussen groepen mensen. In een intermezzo wordt het huidige debat over de multiculturele samenleving besproken. In deel 3 staat de leraar centraal en komen onderwerpen als de inrichting van de school, de samenstelling van de klas en de rollen van de leraar aan de orde. Het afsluitende hoofdstuk slaat een brug naar de lespraktijk via simulaties, rollenspelen en ander oefenmateriaal. Alle hoofdstukken bevatten opdrachten.

Halal of niet? : alle vragen omtrent islam en onderwijs in Vlaanderen beantwoord / Benhaddou, Khalid; Le Roi, Emilie. - Gent: Borgerhoff & Lambergits, 2018. - 253 p.. - ISBN: 978-90-8931-875-6: Vindplaats Antwerpen: ro 3 hala | Vindplaats Turnhout: ro 3 hala

Heel veel scholen, leerkrachten, CLB-medewerkers, ouders, leerlingen ... hebben vragen over hoe je in de praktijk best omgaat met allerlei vragen die een religie als islam oproept. Wat is voor moslims halal (toegestaan) en wat niet, en waarom? En hoever moet je gaan om daaraan tegemoet te komen op school? Wat met de vraag naar gescheiden zwemmen, hoofddoeken, halal eten, islamitische feestdagen? In hoeverre hou je rekening met de islam in de inhoud van de leerstof? Wat zijn mogelijke tekenen van radicalisering en hoe ga je daarmee om? Khalid Benhaddou, imam en deradicaliseringsexpert, legt uit wat de religieuze en culturele achtergrond en waarde is van wat (sommige) moslims vragen of hoe ze zich gedragen. Emilie Le Roi werkt als 'aanspreekpunt deradicalisering en polarisering' voor het departement Onderwijs en Vorming en bekijkt wat de regelgeving zegt. Samen komen ze tot een weloverwogen en bruikbaar advies.

Toolbox diversiteitscompetenties

Toolkit diversiteitscompetenties / Thange, Els. - Mechelen: CVO

Crescendo, 2015. - veelv. gepag. URL:

<https://www.klascement.net/docs/57273/?previous>

Vindplaats Antwerpen: ro 3 tool

Deze toolbox bevat verschillende werkvormen die een aanzet kunnen zijn om reflectie over diversiteitscompetenties van de leraar aan bod te brengen. De werkvormen zijn bruikbaar in de lerarenopleiding, bij de begeleiding van startende leraren én in onderwijsteams. De volgende vragen staan centraal: wie is de leerkracht zelf, wat zit er in zijn rugzak, wat is zijn visie op onderwijs? De kans is immers groot dat een (beginnend) leerkracht zich niet volledig bewust is van de invloed van zijn persoonlijk interpretatiekader op zijn manier van lesgeven. Ook de kijk op onderwijs bepaalt mee de manier waarop iemand zijn functie als leerkracht invult.

Een klas vol kleur : omgaan met culturele diversiteit / Teune, Robert. -

Amersfoort: Kwintessens Uitgevers, 2011. - 153 p.. - ISBN: 978-90-5788-322-4: 45,00 EUR

URL: <https://docplayer.nl/11905408-Leraren-en-competenties-een-klas-vol-kleur-omgaan-met-culturele-diversiteit-robert-teune.html>

Vindplaats Antwerpen: ro 3 klas

Vindplaats Turnhout: ro 3 klas

Dit boek geeft een inleiding in de huidige multiculturele samenleving en plaatst het onderwijs daarmee in verband. Leraren in basisscholen krijgen te maken met kinderen die in allerlei opzichten veel van elkaar kunnen verschillen. Deze diversiteit kan te maken hebben met verschillen in leerstijl, competenties, aanleg en persoonlijkheid, geslacht, huidkleur, lichamelijke eigenschappen,... Daarnaast zijn er verschillen die vallen onder gezinssamenstelling, sociale klasse, opleidingsniveau van ouders en dergelijke kenmerken. Door de veranderde samenstelling van de bevolking, spelen de verschillen in culturele achtergrond vaak een belangrijke rol. Binnen de culturele diversiteit vind je ook verschillende opvattingen en gebruiken op het gebied van levensbeschouwing en religie. Dit boek richt zich op de ontwikkeling van kennis en inzicht, maar ook op de vaardigheden en attitude in relatie tot intercultureel en interreligieus onderwijs. Feiten worden afgewisseld met opdrachten die uitdagen om te reflecteren op de eigen houding en visie op cultuur en religie in relatie met het onderwijs. De methodiek van het boek is gebaseerd op de concepten uit de Transactionele Analyse met betrekking tot communicatie. Een klas vol kleur is bedoeld voor leraren (in opleiding), onderwijsteams, onderwijsleiders, kind- jeugd- en jongerenwerkers en verder iedereen die zich op een praktische manier wil verdiepen in interculturele communicatie. De uitgave wordt ondersteund door een website.

Leraren opleiden in een superdiverse samenleving : kennisontwikkeling voor de onderwijspraktijk / Smits, Tom F.H.; Janssenswillen, Paul; Schelfhout, Wouter. - Leuven: Acco, 2020. - 159 p.. - ISBN: 978-94-6379-264-6

Vindplaats Antwerpen: ro 3 lera

Vindplaats Turnhout: ro 3 lera

Wonen, werken of naar school gaan in de grootstad Antwerpen betekent ondergedompeld worden in superdiversiteit. Omgaan met grote en kleine verschillen tussen mensen plaatst niet alleen de brede stedelijke gemeenschap voor uitdagingen, maar ook de compactere leefwereld van de school, een plaats waar stedelingen en niet-stedelingen met al hun gelijkenissen en verschillen samenkomen: leraren, leerlingen, ouders, directieleden en andere belanghebbenden. In het project Van startbekwaam naar stadsbekwaam, werden lerarenopleiders van zeven lerarenopleidingen uit de stad en provincie Antwerpen bijeengebracht om na te denken over de specifieke competenties die leraren(opleiders) nodig hebben om les te geven in een samenleving die zich kenmerkt door superdiversiteit. De lerarenopleiders bundelden hun krachten, en die van hun studenten en cursisten, in drie samenwerkingspraktijken rond talige diversiteit, urban education en inclusie. Het resultaat van hun samenwerking lees je in deze eindpublicatie. Het boek bevat concrete handvatten voor lerarenopleiders die nu of in de toekomst met superdiversiteit geconfronteerd worden.

Onderwijs in een gekleurde samenleving / Agirdag, Orhan. - Berchem: EPO, 2020. - 207 p.. - ISBN: 978-94-6267-250-5: 24,90 EUR

Vindplaats Antwerpen: ro 3 onde

Vindplaats Turnhout: ro 3 onde

Ongelijkheid, segregatie, lage verwachtingen, taalachterstand, racisme: ons onderwijs staat voor grote uitdagingen. Het uitgangspunt in dit wetenschappelijk onderbouwd boek is dat diversiteit en kwaliteitsvol onderwijs perfect kunnen samengaan. Orhan Agirdag pleit voor sensitief intercultureel onderwijs: het balanceren tussen een pluralistische aanpak, met een gezonde portie van kleurenblindheid wanneer het wenselijk is en assimilatie wanneer het nodig is. Laat je inspireren door gefundeerde praktijkvoorbeelden om het roer zelf om te gooien.

Leerkracht zijn in een stedelijke context : basiscompetenties, taalverwerving en talenbeleid / De Groot, Barbara. - Brussel: Politeia, 2017. - 200 p.. - ISBN: 978-2-509-03122-8: 29,00 EUR

Vindplaats Antwerpen: ro 6 leer

Wanneer je start als leerkracht in een stedelijke context, begin je aan een boeiend en verrijkend avontuur. Toch schrikken veel jonge leerkrachten wanneer ze de eerste keer voor een stedelijke klas staan. Al die talen, al die culturen, hoe moeten ze daarmee aan de slag als de leerlingen nauwelijks tot geen Nederlands spreken buiten de school? Hoe kunnen deze leerlingen toch goede resultaten halen en wat kun je daar als leerkracht toe bijdragen? En hoe ga je om met anderstalige ouders? Het is maar een greep uit de talloze vragen die beginnende én ervaren leerkrachten in de (groot)stedelijke

context zich stellen. In dit boek tracht Barbara De Groot deze vragen te beantwoorden zodat je als leerkracht beter voorbereid aan de slag kunt gaan. Daarnaast geeft ze ook een aantal inzichten mee die belangrijk zijn voor je dagelijkse klaspraktijk.

Vol potentieel : krachtig lesgeven in diversiteit / Vantieghem, Wendelien; Van de Putte, Inge. - Leuven: Acco, 2019. - 290 p.. - ISBN: 978-94-6379-268-4: 30,00 EUR

URL: <http://www.potentialtoteach.be>

Vindplaats Antwerpen: ro 6 volp

Vindplaats Turnhout: ro 6 volp

Dit boek is een neerslag van de inzichten en het wetenschappelijk onderzoek uit het Potential-project. Potential wil de competenties van zowel ervaren als toekomstige leerkrachten versterken en inzetten op verbindende samenwerking tussen collega's, ouders en leerlingen in het creëren van inclusieve leeromgevingen. Het boek wil een antwoord bieden op veelgehoorde vragen uit het onderwijsveld: Hoe creëer je als leerkracht een inclusieve leeromgeving? Is inclusie een kwestie van attitude? Wat kan je doen om de diversiteit in de klas te waarderen en te benutten? Hoe ondersteun je leerkrachten in hun competentiegroei? Hoe bouw je een krachtige samenwerking uit met collega's, leerlingen en ouders? Wat is er nodig om alle leerlingen vanuit hun volle potentieel te laten deelnemen in de klas? In elk hoofdstuk wordt expliciet de link gelegd met de praktijk door leerkrachten aan het woord te laten, lezers een blik te gunnen op een bepaalde klas- of schoolpraktijk, reflectievragen of doe-opdrachten mee te geven, aanbevelingen voor scholen of leerkrachten te formuleren, maar ook bijkomende inspiratie te bieden door te verwijzen naar literatuur of interessante websites of materialen.

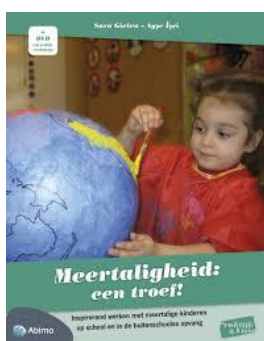

Maakt religie een verschil? : islamitische pedagogie beter begrijpen /

Lafrarchi, Naïma. - Leuven: Acco, 2017. - 288 p.. - ISBN: 978-94-6344-221-3: 29,50 EUR

Vindplaats Antwerpen: ro 3 maak

Kinderen islamitisch opvoeden en onderwijzen, wat betekent dat in onze 21e-eeuwse geïndividualiseerde, gesecculariseerde en pluralistische samenleving? Wat kenmerkt een islamitische opvoeding en waarin verschilt deze van een westerse manier van opvoeden? Dit boek is een ondersteunend instrument voor iedereen die in een superdiverse context werkt met kinderen en jongeren. De lezer krijgt een inzicht in de pedagogie van het kind en de jongere, in het algemeen en specifiek vanuit een levensbeschouwelijke benadering. Het eerste deel van het boek schetst pedagogische en psychologische kaders voor levensbeschouwelijke identiteitsontwikkeling en -beleving. Het tweede deel reikt voorbeelden, casussen en methodieken aan die elke professional ondersteuning kunnen bieden bij zijn of haar werk. Daarbij gaat bijzondere aandacht naar (inter)levensbeschouwelijke competenties en levensbeschouwelijk-sensitieve begeleiding. Dit boek is bedoeld voor iedereen die de islamitische opvoeding beter wil begrijpen. Niet alleen onderwijsprofessionals, pedagogen, psychologen, hulpverleners en sociaal werkers, maar ook studenten lerarenopleiding, sociaal werk, pedagogie, psychologie en sociologie zullen in dit boek een houvast vinden om te werken in een multireligieuze en -levensbeschouwelijke omgeving.

Meertaligheid : een troef! Inspirerend werken met meertalige kinderen op school en in de buitenschoolse opvang / Gielen, Sara; Isçi, Ayse. - Sint-Niklaas: Abimo, 2015. - 383 p.. - ISBN: 978-94-6234-346-7:

Doelgroep: 3-12 jaar

Vindplaats Antwerpen: TAAL 2.12.1 meer

Vindplaats Turnhout: TAAL 2.12.1 meer

Dit handboek is gebaseerd op de uitdagingen en ervaringen die voortvloeiden uit het wetenschappelijk onderbouwde project Thuistaal.

Het boek biedt heel concrete handvatten, instrumenten en praktijkvoorbeelden aan om positief om te gaan met de meertalige rijkdom in je school, klas of werking. Het nodigt uit om inspirerend aan de slag te gaan en met je hele team een talenbeleid uit te stippelen. Het boek richt zich tot leerkrachten kleuter- en lager onderwijs, directies en zorgcoördinatoren, begeleiders in de buitenschoolse opvang en pedagogisch begeleiders. Het boek bestaat uit vijf delen. Deel 1: thuistaal binnen een krachtige leeromgeving, deel 2: aan de slag met het team, deel 3: aan de slag in de klas, deel 4: aan de slag in de buitenschoolse opvang en deel 5: aan de slag met ouders.

De vliegtuigklas : naar sterk taalonderwijs op de basisschool / Frijns, Carolien. - Kalmthout: Pelckmans Pro, 2019. - 200 p.. - ISBN: 978-94-6337-156-8: 30,00 EUR

Vindplaats Antwerpen: ro 3 vlie

Vindplaats Turnhout: ro 3 vlie

De toenemende diversiteit stelt scholen op de proef. Hoe kunnen we anderstalige kinderen het best helpen met het leren van Nederlands? Hoe ziet een krachtige taalleeromgeving eruit? Kan een school meer een thuis worden, een "woonkamerschool" als het ware, om taal maximaal te stimuleren? En hoe pakken we dat aan? De vliegtuigklas is

een literair-professionele gids over taal en onderwijs. Dit boek brengt twee werelden samen: literatuur en wetenschap. Want alleen kunnen ze veel, maar samen kunnen ze meer. De literaire vondsten bestaan uit miniatures over het anderstalige basisschoolkind, diens ouders en leerkrachten. We zitten in woonkamers van Turkse gezinnen in Vlaanderen, drinken koffie in leraarskamers op verschillende basisscholen en duiken in dromen. De wetenschappelijke vondsten gaan over taal leren, meertaligheid en ouderparticipatie. We leren van helder gebrachte inzichten uit internationaal onderzoek, doorspekt met praktijkvoorbeelden en concrete ideeën voor de onderwijspraktijk.

Talen die de school in komen : Kansen voor een multiculturele basisschool / Peters. - Tiel: LannooCampus, 2021. - 287 p.. - ISBN: 978-94-014-7356-9
Vindplaats Antwerpen: ro 1 tale

Dit boek gaat over een positieve kijk op meertaligheid in basisscholen. Wat betekent de aanwezigheid van diverse thuistalen voor een schoolteam? Wat vraagt het van leerlingen om onderwijs te volgen in een taal die ze niet (volledig) beheersen? De auteur pleit ervoor meertalige leerlingen de ruimte te geven hun thuistaal te gebruiken en er zelfs beroep op te doen.

Het boek geeft ook advies rond een zinvol taalbeleid op school. De afgedrukte downloads die de auteur bij het boek voorziet, zijn bij het boek ingesloten.

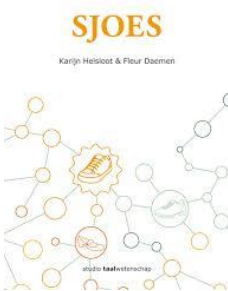

Metrotaal.be / Validiv. - Gent: Validiv, 2016.

URL: <http://www.metrotaal.be/>

De website Metrotaal - Mind the gap is een product dat voortkomt uit het Validiv-project. Validiv staat voor Valorising Linguistic Diversity in Multiple Contexts of Primary Education / Valorisatie van Talige Diversiteit in Meervoudige Contexten

van het Basisonderwijs. Metrotaal - Mind the gap wil basisscholen en hun begeleiders inspireren en professionaliseren bij het werken aan een open talenbeleid waar alle talen thuis mogen zijn. Op de site vind je o.a. toffe activiteiten, filmfragmenten en links ter inspiratie om in de basisschool rond talige diversiteit te werken.

SJOES: Lesmateriaal voor het basisonderwijs ter stimulering van taalbewustzijn en meertaligheid, van inclusie en saamhorigheid / Helsloot, Karijn; Fleur, Daemen. - Amsterdam: Studio Taalwetenschap, 2018. - 64 p.. - ISBN: 9789082854701

URL: <https://bit.ly/3hPwPhU>

SJOES geeft de leerkracht in het basisonderwijs twaalf lessen in handen om de meertaligheid van zijn klas grijpbaar te maken. Speels en oppervlakkig, of juist serieus en diepgravend, ontdekken de leerlingen de eigenschappen van taal, van hun eigen talen en van andere talen. De verwantschap tussen woorden wordt zichtbaar. En juist dat hele andere woord voor hetzelfde begrip spreekt tot de verbeelding. Grammaticale verschillen tussen talen, en hun overeenkomsten, worden door SJOES onderwerp van gesprek. Taalachterstand verandert zo in verrijkende talenkennis. Het boek is een herwerkte versie van de downloadbare methode 'SJOES' uit 2016.

Ieder kind kansrijk! Lesgeven aan leerlingen die opgroeien in armoede
/ Jensen; Kopmels; Teunenbroek, van; Ververs. - Rotterdam: Bazalt, 2020.
- 210 p.. - ISBN: 978-94-6118-290-6
Vindplaats Antwerpen: ro 1 iede

Kinderen die opgroeien in armoede leven vaak in een omgeving die weinig stimulerend is. Ze krijgen minder prikkels om hun talenten te ontdekken. Leraren kunnen een doorslaggevende rol spelen in het verkleinen van de kloof tussen arm en rijk, door op een rijke manier les te geven. Het centrale thema van dit boek is de ontwikkeling van de meest krachtige tool voor verandering: je mindset. Het is een krachtige en op onderzoek gebaseerde bron die alle tools bevat voor het ontwikkelen van 7 specifieke mindsets en bijbehorende strategieën die het verschil kunnen maken: - de relatiemindset - de prestatie mindset - de positiviteitsmindset - de rijk-groeps-klimaat-mindset - de cognitieve-verrijking mindset - de betrokkenheidsmindset - de wil-om-te-slagen-mindset.

Binnenklasdifferentiatie in de praktijk : ieders leerkracht realiseren /
Struyven. - Leuven: Uitgeverij Acco, 2019. - 199 p.. - ISBN: 978-94-6379-679-8
Vindplaats Antwerpen: ro 6 binne
Vindplaats Turnhout: ro 6 binne

Binnenklasdifferentiatie in de praktijk maakt het haalbaar om ieders leerkracht te realiseren. Het boek zet je op weg met een stapsgewijze aanpak, creatieve tips en suggesties. Beschrijvingen uit de klaspraktijk in basisonderwijs en secundair onderwijs maken het differentiëren levensecht. Het BKD-leerkrachtmodel vormt de rode draad. Toch kan je elk hoofdstuk ook apart raadplegen. Zo laat dit boek ook differentiatie toe bij de lezer. Bedoeld voor leerkrachten (in opleiding) en begeleiders van pedagogisch-didactische processen op school.

Hoe de straat de school binnendringt : denken vanuit de pedagogische driehoek van de thuiscultuur, de schoolcultuur en de straatcultuur/ El Hadioui, Iliass. - Amsterdam : Van Genneep [Uitgegeven door/bij], 2017. - 144 p. - ISBN-13 978-94-6164-402-2 [paperback]
Vindplaats Antwerpen: ro 1 hoed

In toenemende mate zien we in de grote steden onder jongeren een straatcultuur ontstaan. Daarin ontwikkelt zich een cultuur met eigen codes, waarin bescherming van de eigen eer, respect, het voorkomen van gezichtsverlies en de perceptie van de vrouw als lustobject overheersen. De auteur stelt vast dat deze codes op alle fronten conflicteren met de leefwereld en de cultuur van de school. Uitgebreid wordt ingegaan op de maatschappelijke relevantie van dit thema, dat uitmondt in de pedagogische driehoek, waarin school, thuis en straat elkaar ontmoeten. In deze situatie is er regelmatig sprake van een mismatch. Het gaat dan om onderling tegenstrijdige socialisatieboodschappen in verschillende domeinen. Veel inside informatie

wordt gegeven over de achtergronden van de straatcultuur, met veel voorbeelden. In het laatste hoofdstuk worden suggesties gedaan voor verandering en voor ontmoeting. In veel gevallen gaat het dan om een ingrijpende verandering, waarbij vanuit een totaal ander perspectief gekeken moet worden naar de culturen en de spanningen daartussen.

In dialoog : positieve, grensverleggende interactie in de klas /
AlDe'emeh; Saeger, de. - Brussel: VUB Press/Politeia, 2020. - 243 p.. -
ISBN: 978-94-6117-025-5. - ISBN: 978-2-509-03781-7
Vindplaats Antwerpen: ro 3 indi

Weerslag van individuele en groeps gesprekken met leerlingen, van het eerste leerjaar lager onderwijs tot het laatste jaar secundair onderwijs, over identiteit, persoonlijke bekommernissen, culturele verschillen, racisme, gender, religieuze denkbeelden en geopolitieke problematieken. De leerlingen werden tijdens de gesprekken aangezet tot kritische zelfreflectie. De thema's werden geordend en geanalyseerd volgens vier grote assen: identiteit, socio-economische achtergrond, religieuze en culturele aanhorigheid, en geopolitieke betrokkenheid. Ze werden ook voorzien van een theoretisch/academische omkadering rond het herkennen van veelvoorkomende denkfouten, het belang van mensenrechtenonderwijs en de noodzaak om in een pluralistische samenleving religieuze tradities te contextualiseren en cultureel te benaderen. Het boek wil concrete pedagogische en didactische handvaten aanreiken aan directeurs, zorgcoördinatoren, leerlingbegeleiders, opvoeders en leerkrachten om via grensverleggende en interactieve gesprekken positief in te spelen op de groeiende diversiteit van de leerlingenpopulatie in Brussel, de Vlaamse rand en de Vlaamse centrumsteden.

Talentgericht werken met kwetsbare jongeren : ontwikkelwerk, erkenningswerk, verbindingswerk / Abdallah; Kooijmans; Sonneveld. -
Bussum: Coutinho, 2016. - 252 p.. - ISBN: 978-90-469-0491-6.
Vindplaats Antwerpen: WEL 3.5.5 tale
Vindplaats Turnhout: WEL 3.5.5 tale

'Talentgericht werken met kwetsbare jongeren' biedt inzicht in de wijze waarop sociale professionals samen met jongeren aan persoonlijke groei en maatschappelijke participatie kunnen werken. Het boek bestaat uit drie delen. Deel 1 biedt, na een verkenning van meerdere perspectieven op talent en talentontwikkeling, inzicht in de pedagogische betekenis en de waarde van talentgericht werken. Deel 2 biedt vijf handelingsvormen die richtinggevend zijn voor het praktisch handelen: Aansluiten, Aanwakkeren, Aanmoedigen & Temperen, Bijzonder maken en Verbinden. De auteurs gaan in deel 3 aan de hand van bestaande kennis en eigen empirisch onderzoek in op drie thema's die gerelateerd zijn aan de talentgerichte benadering: succeservaringen, rolmodellen en de werking van talentprojecten als preventiestrategie. Bij het boek hoort een website met opdrachten en oefeningen, beeldmateriaal, links naar artikelen, methodiekbeschrijvingen en webcolleges.

Switchen en klimmen : over het switchgedrag van leerlingen en de klim op de schoolladder in een grootstedelijke omgeving / Hadioui, El; Slootman; Akabawy, El-; Hammond; Mudde; Schouwenburg. - Alkmaar: Uitgeverij van Genneep, 2019. - 136 p.. - ISBN: 978-94-6164-492-3. - ISBN: 1121082052
Vindplaats Antwerpen: ro 1 swit

In de 'mini-samenleving' van een schoolklas in een grootstedelijke omgeving kunnen de sociale en culturele codes van leerlingen en docenten sterk van elkaar verschillen. Bij zo'n mismatch bestaat het risico dat leerlingen de switch naar de schoolladder niet of onvoldoende maken en dat succes bij de klim op deze ladder uitblijft. Hoe kunnen de kansen van leerlingen worden vergroot? Dit boek biedt inzichten in schooluitval, motivatie en leerhouding. Zowel de ervaring van leerlingen als die van leerkrachten wordt in beeld gebracht. Het boek pleit voor de hervorming van de schoolcultuur.

Opgroeien zonder vooroordelen : wat werkt in het verminderen van vooroordelen en discriminatie onder kinderen op de basisschool? / Felten; Broekroelofs; Kamp, van de. - Utrecht: Kennisplatform Integratie & Samenleving, 2020. - 69 p.
Vindplaats Antwerpen: ro 3 opgr
URL: <https://bit.ly/3nMwKPJ>

Onderzoekers van KIS bestudeerden de wetenschappelijke literatuur en zetten op een rij wat volgens de wetenschap werkt om vooroordelen, stereotypering en discriminatie aan te pakken in de basisschool. De uitkomsten van dit onderzoek kunnen door basisscholen gebruikt worden om na te gaan welke typen interventies zij het best in kunnen zetten en wanneer. Idealiter worden de uitkomsten van dit onderzoek gebruikt om nog een stap verder te gaan: ze te laten dienen als een onderlegger voor het ontwikkelen van een leerlijn, een plan voor wat in welke klas van de basisschool aan de orde zou moeten komen om effectief vooroordelen en discriminatie onder kinderen te verminderen en te voorkomen. In hoofdstuk 1 van dit rapport wordt beschreven op welke leeftijd vooroordelen ontstaan en hoe de ontwikkeling hiervan verloopt. Hoofdstuk 2 beschrijft de typen interventies die kunnen werken en waarom. In hoofdstuk 3 wordt dieper ingegaan op of en hoe deze verschillende aanpakken uitwerken voor kinderen die wat betreft afkomst behoren tot de meerderheid (kinderen zonder migratie- of vluchtelingenafkomst) en kinderen die wat betreft afkomst in de minderheid zijn (kinderen met migratie- of vluchtelingenafkomst). Hoofdstuk 4 beschrijft de gevolgen van vooroordelen, stereotypen en discriminatie voor slachtoffers.

Leermiddelen en lessuggesties

Democratie begint bij jezelf : ontwikkelen van burgerschap / Hermans; Bartels. - Bussum: Coutinho, 2020. - 203 p.. - ISBN: 978-90-469-0697-2. - ISBN: 1149926126

Vindplaats Antwerpen: WBE 1.3 demo

'Democratie begint bij jezelf' gaat over het ontwikkelen van je 'innerlijke democratie': de waarden en de vaardigheden die je als mens nodig hebt om als verantwoorde burger te kunnen functioneren in de samenleving. Het boek legt (toekomstige) leraren uit wat het concept 'innerlijke democratie' inhoudt, helpt ze om zelf een democratische houding te vormen en biedt ze methodes om leerlingen democratische vaardigheden bij te brengen. Lezers worden uitgedaagd om van elkaar en van zichzelf te leren door (eigen) standpunten tegen te spreken, de dialoog met zichzelf en elkaar aan te gaan en zelfreflectie toe te passen. Het boek is geschreven voor studenten lerarenopleiding maar is ook geschikt voor leraren in het basis- en secundair onderwijs. Op de website bij dit boek vind je lessuggesties voor het behandelen van 'innerlijke' democratie op de basisschool en in de eerste drie klassen van het middelbaar onderwijs.

Kinderen en racisme : een handreiking voor opvoeders, onderwijzers en (groot)ouders / Bos; Bosch. - Amsterdam: Humanistisch Verbond, 2020. - 26 p.

Vindplaats Antwerpen: WBE 5.3.6 kind

Deze handreiking wil mensen met een pedagogische rol inspireren om kinderen en jongeren een antiracistische houding aan te leren. Het uiteindelijke doel is een inclusieve samenleving, gebaseerd op universele mensenrechten, mét ruimte voor verschil. De handreiking biedt tips rond de houding van de pedagogische begeleider, suggesties voor het bespreken van en nadenken over racisme met verschillende leeftijdsgroepen en tal van inspiratiebronnen.

Spiegeltje, spiegeltje aan de wand... : methodieken voor jongeren rond beeldvorming en identiteit / Miri, Amal; Arikoglu, Fatma; Spaas, Nele. - Brussel: Ella vzw, 2012. - methodiekenbundel (39 p.) met dvd (50 min.): 10,00 EUR

Doelgroep: 13-18 jaar

Vindplaats Antwerpen: WBE 5.2 spie

Deze methodiekenmap reikt jongerenwerkers, leerkrachten en begeleiders die werken met jongeren van diverse etnische origines concrete tools aan voor de ondersteuning van deze jongeren in hun zoektocht naar een meer evenwichtige identiteit(svorming) en een betere beeldvorming. Het eerste deel wil vooral informeren over de complexiteit van

identiteitsontwikkeling, sensibiliseren om deze te erkennen en er op een nuchtere en positieve manier mee om te gaan. De map biedt een aantal verhelderende inzichten m.b.t. het thema identiteitsconstructie waarbij etniciteit betrokken wordt in het ontwikkelen van een persoonlijke identiteit. De bundel is doorspekt met uitspraken, quotes en getuigenissen van jongeren. Ze kunnen dienst doen als discussiemateriaal in de klas of groep. Het tweede gedeelte bevat enkele kant-en-klare methodieken om bij groepen jongeren in te zetten, zoals bijvoorbeeld het Pettenspel of het Kruispuntspel of het theaterstuk 'De gemeenschappelijke ruimte' bekijken en bespreken (hiervan werd de opname op dvd achterin de map toegevoegd).

Bonding Beyond Borders - the game : get to know your unknowns! / [s.n.]. - Holsbeek: Bonding Beyond Borders, 2019. - 32 kaarten, spelinstructies
Doelgroep: 14+
Vindplaats Antwerpen: WBE 5.3.5 bond
Vindplaats Turnhout: WBE 5.3.5 bond

Met dit diversiteitsspel komen leerlingen via verhalen in aanraking met verschillende thema's zoals armoede, terrorisme, vluchtelingen, gendergelijkheid, religieuze en culturele diversiteit. Het spel creëert een kader om op een gestructureerde manier verschillende onderwerpen te kunnen behandelen, om polarisatie in de klas tegen te gaan en om de schoolcultuur meer divers te maken. Het wordt gespeeld in groepjes en start met een opwarmer (online). Daarna gaan de leerlingen verder met bundeltjes van drie soorten kaarten. Ze krijgen feitenkennis aan de hand van de blauwe kaarten, leren reflecteren met rode kaarten en werken samen aan speelse opdrachten met de gele kaarten. Elk groepje kan extra informatie opzoeken op internet/de website. Het spel eindigt met een nabespreking. Duur: 2 uur of korter. Leerkrachten krijgen via de QR-code toegang tot de antwoordsheets en oplossingsleutel.

Als bondgenoten racisme aanpakken : tips voor wie effectief wil omgaan met dagdagelijks racisme / Peeters. - Brussel: Orbit vzw, 2018. - 22 p.
Doelgroep: +15
Vindplaats Antwerpen: WBE 5.3.6 alsb

In deze brochure vind je concrete tips om via een bondgenotenstrategie effectief aan de slag te gaan met dagdagelijks racisme en om racisme op lange termijn te keren. Hierbij wordt ingezet op het achterhalen van de zorgvraag die vaak achter de racistische en kwetsende boventoon schuilt. Via verschillende praktijkvoorbeelden zie je hoe de bondgenotenstrategie in de praktijk werkt. De brochure is zowel bedoeld voor slachtoffers als getuigen van racisme en vooroordelen.

Antihandboek voor de filosofie : tegendraadse lessen in de geest van Socrates / Onfray. - Rotterdam: Lemniscaat, 2010. - 320 p.. - ISBN: 978-90-5637-505-8

Vindplaats Antwerpen: WBE 5.2 filo

Michel Onfray, zelf leraar filosofie op een middelbare school, bespreekt eigentijdse vraagstukken als: Doe je wat de directeur zegt, ook als hij onzin uitkraamt? Mag je pornosites bekijken op school? Wat zeg je als je 'no future' in je tafel krast? Onfray verandert de verplichte leerstof in een reeks tegendraadse lessen in de geest van Socrates. Hij behandelt onderwerpen die aansluiten bij jongeren zoals masturbatie, bavianen, hasjiesjokers, kannibalisme, politieagenten, bejaarde nazi's. Op een luchtige, ironische toon legt hij klassieke filosofische onderwerpen zoals natuur, kunst, techniek, vrijheid, recht, geschiedenis, bewustzijn, rede en waarheid uit. Het handboek kan gebruikt worden in de derde graad van het secundair onderwijs met het doel jongeren op een kritische wijze te leren nadenken over levensvragen.

Kinderlogica : filosoferen op een multiculturele school / Wassenberg, Sabine. - Rotterdam: Lemniscaat, 2017. - 229 p.. - ISBN: 978-90-477-0945-9: 16,95 EUR

Doelgroep: 7-16 jaar

Vindplaats Antwerpen: WBE 5.2 kind

Vindplaats Turnhout: WBE 5.2 kind

Sabine Wassenberg is filosofiejuf op multiculturele basisscholen in Amsterdam-West. Ze gaat met haar leerlingen in gesprek over bijvoorbeeld het geloof, complot denken, respect, het dragen van hoofddoekjes, vluchtelingen, (on)gelijkheid, homoseksualiteit en sexting. In dit boek volg je haar bezoeken aan een fictieve klas waar diverse kinderen uit haar echte klassen model voor stonden. Ze stelt zich open op en luistert echt naar wat iedereen te zeggen heeft, en daardoor leert ze veel over de denkbeelden van kinderen uit andere culturen. En ze wordt ook nog eens stevig aan het denken gezet over haar eigen westerse waarden. Het boek kan interessant zijn voor iedereen die met een meer open blik naar onze multiculturele samenleving wil kijken én voor wie aanmoediging en inspiratie zoekt om taboes en gevoelige onderwerpen in de klas te bespreken.

EDUbox : wij-zij-denken: leren van mening verschillen / VRT NWS. - Brussel: Mediawijs, 2021. - 1 v. (losse kaarten)

Vindplaats Antwerpen: WBE 5.3.1 wijz

Vindplaats Turnhout: WBE 5.3.1 wijz

Over sommige onderwerpen lopen de spanningen hoog op, zowel in de klas als daarbuiten. Het lijkt dan alsof je alleen een kamp 'voor' en een kamp 'tegen' hebt. Omdat ze te gevoelig liggen, vermijd je zulke thema's misschien als leerkracht. De EDUbox Wij-zij-denken laat jongeren in de klas oefenen in het omgaan met meningsverschillen. Deze interactieve tool bevat een klein stukje theorie, informatieve video's, enkele praktijkoefeningen en een groot discussieformat 'Samen door één deur', waarin jongeren met elkaar in discussie leren gaan over polariserende onderwerpen. Zo krijgen leerlingen stap voor stap meer grip op het wij-zij-denken en staan ze

sterker in hun schoenen bij moeilijkere onderwerpen. Eén EDUbox kan ingezet worden in een groepje van 3 à 5 leerlingen. Met een pakket kunnen ongeveer 20 leerlingen tegelijkertijd aan de slag. Als leerkracht kan je dit educatief pakket op twee manieren gebruiken. In de klas kunnen leerlingen in kleine groepjes zelfstandig werken met behulp van digitale fiches op een interactieve website. Die fiches zijn gekoppeld aan een uitgebreid luik audiovisueel materiaal. Leerlingen kunnen de EDUbox ook individueel doorlopen via de interactieve videoles.

#(S)heDIDIT : over ondernemerschap, jongeren en diversiteit / Bonne. - Brussel: Politeia, 2020. - 203 p.. - ISBN: 978-2-509-03734-3
Vindplaats Antwerpen: WEL 3.5.7 (s)h
Vindplaats Turnhout: WEL 3.5.7 (s)h

Dit boek is bedoeld voor ieder die met jongeren aan divers ondernemerschap wil werken, ofwel binnen een pedagogisch schoolproject ofwel daarbuiten. Het is een handleiding voor de online 'Design Your Business' tool die ontwikkeld werd op basis van onderzoek naar drijfveren en drempels voor divers ondernemerschap bij jongeren. Naast 'zelfstandig worden' bespreekt het boek sociaal ondernemerschap en intrapreneurship. Het bevat heel wat illustraties van diverse ondernemers, concrete tips en oefeningen om aan ondernemerschap te werken, en geeft toegang tot een talentpool waarin je coaches voor de klas (of daarbuiten) kan terugvinden. Kan ingezet worden in klassen met zeer diverse achtergronden, ook in OKAN-klassen.

NEMI: het interculturele lessenpakket : cultureel bewustzijn stimuleren via Nederlandstalige migrantenliteratuur in de tweede graad aso / Poriau; Depraetere; Witte, De. - Gent: Artevelde Hogeschool Gent, 2019. - veelv. gepag.
Vindplaats Antwerpen: WBE 5.3.1 nemi

NEMI staat voor Nederlandstalige migrantenliteratuur, literatuur geschreven door geïmmigreerde auteurs in het Nederlands. Studenten lerarenopleiding ontwikkelden een lessenpakket om deze Nederlandstalige migrantenliteratuur te verwerken in de lessen Nederlands om zo jongeren kennis te laten maken met onderwerpen zoals vooroordelen en racisme, en een cultureel bewustzijn te stimuleren. Het is een kant-en-klaar pakket dat bestaat uit zes modules met telkens een ander hoofdthema. De modules vormen een geheel, maar kunnen ook los van elkaar aan de leerlingen worden aangeboden. Ook binnen een module zijn er tal van differentiatiemogelijkheden, die aangeduid staan met een lampje in de handleidingenvariant van de werkbundels en die de leerkracht een aantal keuzes verschaffen afhankelijk van de interesses en het kennen en kunnen van de leerlingen. Zo zijn er verschillende instappen bij een bepaald onderwerp, keuzeopdrachten, tijdsdifferentiatiemogelijkheden, enz.

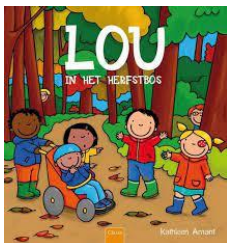
Superdiverse kinderboeken Studio Sesam [box] / [s.n.]. - [Ekeren]: Studio Sesam, 2017. - box met 4 keerboekjes. - ISBN: 978-94-92784-02-5
Vindplaats Turnhout: WBE 5.3.1 sesa

Deze box bevat 4 keerboekjes met acht superdiverse verhalen voor kinderen van 3 tot 10 jaar. Sommige verhalen snijden ernstige thema's aan - zowel actualiteit (opvang van vluchtelingen, integratie) als meer algemene kwesties (autisme, omgang met verlies of jaloezie) en zijn allemaal op een cultureel brede manier omkaderd. Maar luchtigere verhalen maken ook deel uit van deze collectie: het gaat af en toe ook over monsters en feestjes. Er zit ook een peuterboekje bij: een feestelijk optelverhaaltje met tal van woorden die in het Arabisch, Turks, Frans, Pools, Sranantongo en in het Papiaments zijn vertaald.

Hoeveel talen spreek jij? Wat je altijd al wilde weten over meertaligheid / Orioni; Miltenburg. - Amsterdam: Niño, 2019. - 88 p.. - ISBN: 90-8560-067-7. - ISBN: 978-90-8560-067-1
Vindplaats Antwerpen: TAAL 2.12.1 hoef
Vindplaats Turnhout: TAAL 2.12.1 hoef

Lees- en doeboek over meertaligheid voor kinderen vanaf 9 jaar, leerkrachten en ouders. Op heldere en speelse manier wordt uitgelegd wat meertaligheid is, hoe kinderen meertalig opgroeien en hoe meertaligen functioneren. Verhalen, theorie, praktijk, tips en opdrachten wisselen elkaar af. Achterin het boek staan verwijzingen naar boeken en websites voor nog meer informatie over meertaligheid en meertalig opgroeien.

Lou in het herfstbos [prentenboek + educatief pakket] / Amant; Delahaye; Baerdemaeker, De. - Hasselt: Clavis, 2017. - prentenboek [26] p.; educatief pakket (118 p.). - ISBN: 978-90-448-3148-1
Vindplaats Antwerpen: WBE 9.2.5 loui
Vindplaats Turnhout: WBE 9.2.5 loui

De boekenreeks Lou heeft als uitgangspunt dat diversiteit een evidentie is: iedereen is nu eenmaal anders. Ook in dit grappige en herkenbare verhaal over een herfstwandeling in het bos. In het educatief pakket dat werd ontwikkeld in samenwerking met BOS+ vind je een pak ideeën en materiaal om met het boek aan de slag te gaan in de klas.

Waar is Zonnie? / Geus. - Amsterdam: Anne Frank Stichting, 2020. - handleiding + voorleesverhaal (29 p.), werkbladen (19 p.), gouden tips docent (2 p.)
Vindplaats Antwerpen: WBE 5.3.5 waar

Waar is Zonnie? is een voorleesverhaal over vriendschap en samenleven voor kinderen van het 3e en 4e leerjaar. Via het verhaal maken leerlingen indirect contact met mensen met verschillende achtergronden, zien ze een positieve vriendschap ontstaan tussen kinderen met onderlinge

verschillen, en denken ze na over hun eigen negatieve vooroordelen of vooroordelen die leven in hun eigen omgeving. Aan de hand van de opdrachten leren leerlingen over de werking van een eerste indruk en stereotypen, ontwikkelen ze manieren om hun eigen en de belangen van anderen te behartigen, en ook om uitsluiting, discriminatie en ongelijke behandeling te herkennen en benoemen. De illustraties bij het verhaal kunnen in een digibordpresentatie afgespeeld worden tijdens het voorlezen. In de kantlijn vind je instructies en vragen ter bespreking. Voor elk hoofdstuk van het voorleesverhaal zijn er werkbladen die kunnen worden ingevuld door de leerling. De werkvormen zijn gebaseerd op het didactisch model denken, uitwisselen en delen.

Welbevinden – betrokkenheid

De veilige klas : inspireren en leren / Borjans, Harald; Hart, Sura; Kindle Hodson, Victoria. - Roermond: Stichting Daimoon, 2011. - 144 p.. - ISBN: 978-90-816745-1-5

Doelgroep: 5-12 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.4 veil

Dit boek voorziet leerkrachten van praktische gereedschappen die hen ondersteunen bij het vitaliseren van het leren en het creëren van oprechte betrokkenheid in hun klas. De auteurs maakten gebruik van de basisfilosofie van Geweldloze Communicatie en pasten de taal aan zodat leerkrachten deze in hun communicatie met leerlingen en jongeren direct kunnen gebruiken. Het eerste deel van het boek laat zien hoe relaties een invloed hebben op het lesgeven en leren en vestigt de aandacht op vier vitale relaties in de klas: de leerkracht met zichzelf, de leerkracht en de leerling, de leerlingen onderling en de leerling met het leerproces. Het tweede deel biedt een praktische handleiding. Vier voorbeelddialogen laten de kracht van taal zien bij gesprekken in de klas of op school. Een grote variëteit aan oefeningen en spellen bieden hulp voor het stimuleren van vaardigheden waarmee je deze taal kan leren spreken.

Klasse-werk: 36 direct toepasbare lessen ter bevordering van het pedagogisch klimaat in de klas / Franssen, Margo. - Katwijk aan Zee:

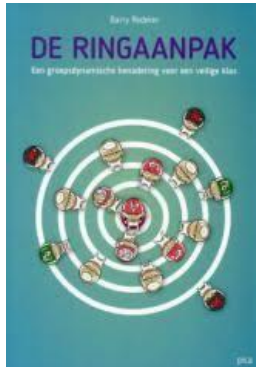
Uitgeverij Panta Rhei, 2015. - 96 p.: 14,50 EUR

Doelgroep: 7-14 jaar

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.4 klas

'Klasse-werk' bevat 36 opdrachten om vanuit verschillende invalshoeken het pedagogische klimaat binnen een groep te verbeteren. De lessen versterken het zelfvertrouwen bij het individuele kind en de sociale banden binnen de groep als geheel. De opdrachten zijn gebaseerd op succesvolle technieken ontleend aan yoga, mindfulness, braingym, meditatie, creatieve therapie, ontwikkelingspsychologie en NLP. Het boek start met een korte inleiding en aandachtspunten voor de leerkracht. Vervolgens beschrijft het 30 uitgewerkte lessen met werkbladen. De opdrachten doen een beroep op de creatieve en talige vaardigheden van de kinderen, triggeren de fantasie en leren de kinderen om dieper te kijken naar zichzelf en anderen. De

lessen zijn ingedeeld in 3 aandachtsgebieden: bevordering van het wederzijds begrip en versteviging van de onderlinge banden; bevordering van het zelfinzicht en een positief zelfbeeld; en bevordering van een veerkrachtige, positieve levensvisie en -houding.

De ringaanpak : een groepsdynamische benadering voor een veilige

klas / Redeker, Barry. - [Huizen]: Pica, 2016. - 94 p.. - ISBN: 978-94-91806-70-4: 24,95 EUR

Doelgroep: 11-18 jaar

URL: <https://www.uitgeverijpica.nl/downloads/398-de-ringaanpak>

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.4 ring

Dit boek omschrijft concreet de Ringaanpak van Barry Redeker: een groepsdynamische benadering voor een veilige klas, opgebouwd uit 8 concrete stappen. De Ringaanpak gaat uit van een systemisch geheel.

Wie neemt welke plek in ten opzichte van de onveiligheid? Welk gedrag zien we? Wat zijn valkuilen bij deze positie? Wat zijn kwaliteiten? Waar kun je positief mee aan de slag gaan? Er wordt in de methodiek een sterk beroep gedaan op groepsverantwoordelijkheid, zelfsturing en het aanspreken op elkaars gedrag. Het boek beschrijft een compleet stappenplan van les tot les, met telkens een omschrijving van de stappen per dagdeel, specifieke doelstellingen, benodigd materiaal, en een korte inleiding. Bij het boek horen ook werkblaadjes die je online kan downloaden.

Vertrouwen in je klas : emotionele veiligheid op de basisschool met

TA / Heijden, van der; Kopmels; Heer, de; Heijden, van der. -

Amsterdam: Uitgeverij SWP, 2016. - 196 p.. - ISBN: 978-90-8850-666-6. - ISBN: 90-8850-666-3. - ISBN: 962731421

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.1 vert

Vindplaats Turnhout: WEL 2.1.1 vert

Een vertrouwensrelatie tussen kinderen en leerkrachten is de basis voor een veilig leerklimaat. Dit is het uitgangspunt van dit boek. Centraal staan de psychologische processen die spelen in de interacties tussen leerkracht en kind, tussen leerkracht en ouders,

tussen kinderen onderling en tussen leerkrachten onderling. Als leerkrachten meer zicht hebben op deze processen en bereid zijn hier bij zichzelf naar te kijken, kan het vertrouwen in zichzelf, het vertrouwen in de kinderen en het wederzijdse vertrouwen groeien. De basis voor de aanpak zijn inzichten uit de Transactionele Analyse (TA). Dit model is vertaald naar voor leerkrachten herkenbare thema's zoals omgaan met onrust bij kinderen, schuld en schaamte, reddersgedrag van leerkrachten, onzekerheid van leerkrachten, omgaan met pesten en conflicten met collega's en ouders. Het boek werkt steeds vanuit concrete casuïstiek. Ieder hoofdstuk start met een verhaal vanuit verschillende perspectieven: leerkracht, kind(eren), ouders, collega's. Dit zijn uit het leven gegrepen verhalen op basis van waargebeurde ervaringen van leerkrachten en ouders. Vervolgens wordt de theorie van TA erop toegepast: Welke processen spelen hier? Hoe kun je belemmerende patronen doorbreken? Leerkrachten

krijgen zo op een diepgaande én milde manier zicht op hun eigen mogelijkheden in dergelijke situaties. Dan biedt ieder hoofdstuk een contraverhaal: een visioen van hoe een lastige situatie zou kunnen transformeren als je vanuit vertrouwen naar jezelf en de ander kan kijken. Tot slot zijn er rond elk thema praktische handreikingen, opdrachten en bemoedigingen om de leerkracht een hart onder de riem te steken. Bij ieder thema kan bovendien ondersteunend materiaal worden gedownload.

Van wazig naar scherp : video coaching als motor voor kwaliteitsvolle interacties, maximale groeikansen en meer inclusie / Verschaeve;

Mets, De, Jan. - Gent: Artevelde Hogeschool, 2020.

Vindplaats Antwerpen: WEL 1.5.1 vanw

'Van Wazig naar Scherp' is een inspiratiegids over video coaching als motor voor professionalisering. Het is een handig doe-het-zelf-boekje voor élke (kleuter)leerkracht en kinderbegeleider, schoolteam, pedagogische begeleider en coach. Werken met beelden biedt vele mogelijkheden om in een veilige omgeving na te denken over je professioneel handelen, je interacties met kinderen. Het versterkt de reflectiecultuur binnen een team en scherpt zo de pedagogische visie rond kwaliteitsvolle interacties, inclusie en gelijke kansen aan. Het boekje bevat vele tips, do's en don'ts, ervaringen, getuigenissen van projectdeelnemers, kijkkaders ... 'Van Wazig naar Scherp' is het eindproduct van het Europese Erasmus+-project TRACKS.

Beschermpjes op school : aandacht voor verschil in het onderwijs / Tjin A Djie; Zwaan. - Assen: Koninklijke

Van Gorcum, 2015. - 107 p.. - ISBN: 978-90-232-5365-5.

- ISBN: 978-90-232-5374-7. - ISBN: 908686246. - ISBN:

90-232-5374-4

Vindplaats Antwerpen: ro 3 besc

Vindplaats Turnhout: ro 3 besc

Wat heeft een leerling die 'anders' is nodig om zich veilig te voelen in de klas? --Welke rol speelt de leraar in het creëren van een aangenaam, ondersteunend en stimulerend leerklimaat? --Hoe kun je aandacht hebben

voor empathie en compassie in onderwijs? --Op welke manier kunnen krachtbronnen ofwel beschermjassen uit de familie, historie en cultuur van het kind én de docent ingezet worden op school? Er rust een belangrijke en complexe taak op de schouders van professionals in het onderwijs. Een mengeling van achtergronden, kleuren, culturen en religies in de klas maakt het lastig om eenduidig onderwijs te verzorgen. Maar ook leerlingen met zorgelijke thuissituaties, psychiatrische diagnoses, fysieke beperkingen en hoogbegaafdheid vragen om extra aandacht. Het zijn deze leerlingen die makkelijk buiten de boot vallen: buiten de groep én buiten de leeromgeving. Want wie zich onveilig voelt, leert niet meer. Aandacht voor diversiteit op school is aan de orde van de dag, zeker met het oog op passend onderwijs.

Leraren toerusten op omgaan met verschil – bij de ander en bij zichzelf – is essentieel in deze tijd. Openhartige en herkenbare verhalen van professionals, ouders en kinderen – van basisonderwijs tot hoger beroepsonderwijs – brengen de theorie tot leven. Praktische tips helpen om er gelijk mee aan de slag te gaan.

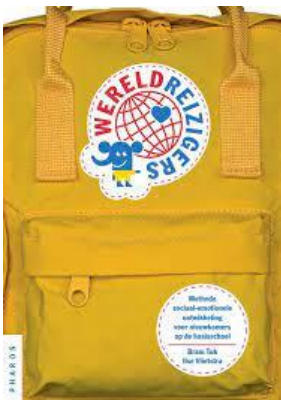

Aan de slag met positieve psychologie : meer veerkracht en zelfvertrouwen voor leerlingen van 10 tot 15 jaar / Ryan; Jong;
Boniwell. - Amsterdam: Uitgeverij SWP, 2016. - 242 p.. - ISBN: 978-90-8850-665-9. - ISBN: 90-8850-665-5.

Vindplaats Antwerpen: WEL 3.1.1 aand

Hoe ontwikkel je vaardigheden bij pubers en prepubers die kunnen zorgen voor een gevoel van welbevinden en het vergroten van veerkracht? De 34 lessen in welbevinden uit dit boek bieden leerkrachten een stevig en flexibel instrument om leerlingen te inspireren. Dit boek is opgedeeld in zes hoofdstukken van ieder vijf tot zes lessen rond een thema waaruit de leerkracht naar keuze een programma kan samenstellen. Iedere les heeft een opbouw van zestig minuten, aanwijzingen voor de uitvoering, hand-outs voor studenten die gedownload kunnen worden en referenties en gerelateerde bronnen.

Wereldreizigers: Methode sociaal-emotionele ontwikkeling voor nieuwkomers op de basisschool / Tuk; Vlietstra. - Utrecht: Pharos, 2017. - docentenboek (246 p.), werkbladen (41 p.). - ISBN: 978-90-75955-85-9

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.1 were

Vindplaats Turnhout: WEL 2.1.1 were

Wereldreizigers is een methode bestaande uit een groot aantal lessen om in een klas bestaande uit enkel of enkele nieuwkomers aan de slag te gaan rond sociaal-emotionele ontwikkeling op de basisschool. Een eerste hoofdstuk biedt ook actuele achtergrondinformatie over jonge nieuwkomers, zoals vluchtelingenkinderen en Midden- en Oost Europese leerlingen. Voor scholen en klassen met alleen nieuwkomersklassen zijn er 10 thema's te verdelen over ongeveer 20 lessen. Thema's zijn onder andere: wie ben ik, thuis, feesten en andere belangrijke dagen, spel en spelen, vriendschap en afscheid nemen. Het doel is de kinderen op verhaal te laten komen om zo hun veerkracht te versterken. Ook staan er zeven lessen mindfulness in Wereldreizigers die behalve voor nieuwkomersklassen, ook in gewone klassen bruikbaar zijn. Kinderen leren zich te ontspannen, waardoor hun stress vermindert, de sfeer verbetert en hun concentratie toeneemt. Tot slot zijn er nog 4 lessen voor reguliere basisscholen, met meestal maar enkele nieuwkomerskinderen in een klas, die gaan over: leerlingen uit andere landen, elkaar helpen, verhuizen en van school veranderen, en nieuwe leerlingen welkom heten. Ze zijn bijvoorbeeld goed in te passen bij wereldoriëntatie en burgerschap. Ze zijn zo gemaakt dat nieuwkomers zich niet in het middelpunt voelen staan, maar wel het effect hebben dat de nieuwkomer zich indirect extra gesteund voelt.

Het Gender Doeboek voor scholen : op weg naar een genderinclusieve school voor primair en voortgezet onderwijs / Schers; Abels. - [S.l.]: Transgender Netwerk Nederland (TNN), 2020. - Vindplaats Antwerpen: WBE 5.3.4 gend

Het GenderDoeboek voor Scholen geeft handvatten, weetjes en tips om genderdiversiteit te verwelkomen in de school. Het bestaat uit drie losse boekjes. 'School & Gender' is interessant voor schoolpersoneel in het algemeen, maar vooral voor de directie. Het gaat over genderinclusief onderwijs en richt zich op het creëren van een veilig schoolklimaat. 'Genderinclusiviteit in de klas' is gericht naar leraren en ander schoolpersoneel. Er worden algemene tips gegeven voor álle leraren rond het algemene taalgebruik van de leraar en voorbeelden en afbeeldingen die ze in een les gebruiken. Ook geeft het boek specifieke tips aan vakdocenten biologie en L.O. omdat deze vakken om extra sensitiviteit vragen. 'Praktische zaken regelen' gaat in op het genderinclusief maken van faciliteiten in de school zoals bijvoorbeeld geslachtsaanduiding in de leerlingenadministratie, maar ook de indeling van toiletten en kleedkamers.

Ouderbetrokkenheid

Oefenkans: Nederlands voor en door ouders / GO! ouders. - [S.l.]: Go! Ouders, 2018. - veelv.gepag.

Doelgroep: Volwassenen

URL: <https://www.nederlandsoefenen.be/inspiratie/inspiratiemap-oefenkans-nederlands-voor-en-door-ouders>

Vindplaats Antwerpen: pa 8.2.1 oefe

Wil je ouderwerking graag inzetten op meer ouderbetrokkenheid? Wil je beter communiceren met anderstalige ouders? Dan is de map OEFENKANS Nederlands voor en door ouders iets voor jou. De map bevat 26 methodieken met bijhorend materiaal die door ouders en scholen kan ingezet worden tijdens verschillende activiteiten met alle ouders. Het is een reeks praktische handvaten voor ouderwerkingen en scholen om oefenkansen Nederlands op school te realiseren. Met bijzondere aandacht voor laaggeletterde en/of anderstalige ouders. Dankzij 11 pilotscholen werd het instrument uitgebreid getest en bijgestuurd waar nodig. Nu kunnen alle scholen en ouderwerkingen in Vlaanderen ermee aan de slag. De map is een gezamenlijke realisatie van de 3 ouderkoepels GO! ouders, KOOGO en VCOV met de steun van het Agentschap Integratie en Inburgering. Je kan ze gratis aanvragen via iris.van.schoorisse@g-o.be of een interactieve online versie downloaden via de link hier beneden.

Duidelijk Nederlands op school: hoe communiceer je met ouders? Tips voor Nederlandstalige secundaire scholen in Brussel / Huis van het Nederlands Brussel. - Brussel: Huis van het Nederlands Brussel, 2019. - 88 p.

URL: <https://bit.ly/3bBpQXC>

Vindplaats Antwerpen: dg 6 duid ;

Vindplaats Turnhout: dg 6 duid

Voor basis - en secundaire scholen is ouderbetrokkenheid een must. Alleen is het niet altijd evident om die ouderbetrokkenheid te realiseren. In een meertalige context lijkt dit voor sommige scholen echter een heel moeilijke opdracht. Deze gids bestaat uit 6 thema's met tips om in Duidelijk Nederlands te communiceren. Ze bevat ook een lijst met veel gebruikte schoolwoordenschat vertaald naar het Frans en Engels. De 6 thema's zijn: bezoek aan de school, inschrijvingsgesprek, infomoment, algemene communicatie met ouders, oudercontact, conflict- of slechtnieuwsgesprek. In elk hoofdstuk zijn concrete tips te vinden. Ook zijn er per onderdeel lijsten met duidelijke, eenvoudige zinnen die je kan gebruiken in je communicatie. De lijst werd telkens vertaald in het Frans en het Engels.

Aan de slag met diversiteit op school : 10 inspirerende tips

/ Agentschap Integratie en Inburgering Regio Antwerpen. -

Brussel: Agentschap Integratie en Inburgering, 2019. - 32 p.

URL: <https://bit.ly/2N5JP6A>

Vindplaats Antwerpen: ro 6 aand

De superdiverse samenleving weerspiegelt zich ook in de schoolcontext. Hoe ga je hier als ouder, leerkracht of begeleider mee om? Welke acties kan je ondernemen? Waarmee moet je rekening houden? Deze brochure bevat adviezen, tips en goede praktijken die aan bod kwamen tijdens vier netwerkmomenten rond het thema 'aan de slag met diversiteit op school' die het agentschap Integratie en Inburgering regio Antwerpen tijdens het schooljaar 2018-2019 organiseerde. De deelnemers kwamen van verschillende scholen in de Middenkempen. Volgende thema's werden behandeld: ouderbetrokkenheid in een diverse samenleving; omgaan met meertaligheid op school; onthaalbeleid op school; communiceren met anderstalige ouders. Je vindt hierrond concrete voorstellen, praktijkvoorbeelden en interessante instrumenten.

Elk kind, elke ouder telt! : inspiratiemap werken aan ouderbetrokkenheid

in de basisschool / De Winter, Katelijne; Formesyn, Nicole; Stael, Linde. -

Gent: Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen vzw, 2014. - 189 p.

URL: <https://bit.ly/35DHXrW>

Vindplaats Antwerpen: dg 6 elkk

Vindplaats Turnhout: dg 6 elkk

Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen en 13 Sint-Niklase basisscholen werken sinds 2007 samen om de relatie tussen school en ouders te optimaliseren, de betrokkenheid van maatschappelijk kwetsbare gezinnen te verhogen en een brug te slaan tussen de thuis- en schoolcultuur. Hun inzichten bundelden ze in deze inspiratiemap voor de collega's in andere scholen en voor iedereen die wil bijdragen aan een betere relatie tussen school en ouders. Naast de neerslag van opgedane ervaringen, eigen verworven inzichten en ontwikkelde werkmethode en materialen, verwijst de map ook uitvoering naar andere bronnen die interessante theoretische kaders of bruikbaar materiaal aanreiken. De map bevat niet enkel tips en acties om concrete problemen aan te pakken. Er wordt ook veel aandacht

geschonken aan visieontwikkeling over ouderbetrokkenheid en over de structurele inbedding in de dagdagelijkse schoolpraktijk.

Leren met Ouders: Onderwijs op maat door unieke samenwerking /

Spekle, Joris; van der Pas, Henk. - Amersfoort: CPS Onderwijsontwikkeling en advies, 2017. - 130 p.. - ISBN: 9789065081032: 29,90 EUR

Vindplaats Antwerpen: pa 8.2.1 lere

Het boek *Leren met Ouders* gaat over een innovatieve manier van werken voor het verbeteren van leerresultaten en het welbevinden van leerlingen. *Leren met Ouders* (LMO) maakt gebruik van de inzet van ouders door hen uit te nodigen hun eigen kinderen te ondersteunen in het leren op school, thuis, onder schooltijd of daarna. De auteurs beschrijven de urgentie alsook de aanleiding van deze innovatie. Het boek beschrijft de theoretische achtergronden van de effectiviteit, leert je deze werkwijze vorm te geven en te organiseren en geeft tal van voorbeelden.

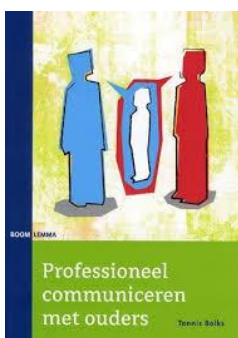

Lastige ouders, moeilijke leerlingen : 99 tips / Kaldenbach. - Amsterdam:

Prometheus, 2019. - 224 p.. - ISBN: 978-90-446-4294-0

Vindplaats Antwerpen: ro 1 last

Dit boek geeft leraren en schoolpersoneel tips om beter te kunnen omgaan met moeilijk gedrag van ouders en leerlingen. De auteur bespreekt eerst het thema lastige ouders, waarbij hij ingaat op de noodzaak van verbinden en begrenzen. Vervolgens bespreekt hij de professionele grondhouding van de leraar en wat daarbij komt kijken. Ook gaat hij in op paniek bij professionals en bij het slot zoomt hij in op zaken als nepnieuws en het paniekwoord 'straatcultuur'.

Professioneel communiceren met ouders / Bolks, Tonnie. - Den Haag:

Boom Lemma uitgevers, 2011. - 192 p.. - ISBN: 978-90-5931-663-8: 21,50 EUR

Vindplaats Antwerpen: dg 6 prof

Leerkrachten kunnen de betrokkenheid van ouders bij de school op een positieve manier vergroten door ouders te beschouwen als partners. Een eerste vereiste hiervoor is professioneel communiceren met ouders en dat staat in dit boek centraal. De eerste hoofdstukken behandelen de theorie. In het tweede deel komen de houdingsaspecten van de leerkracht aan bod. De laatste hoofdstukken behandelen de vaardigheden van de leerkracht op gebied van communicatie en gespreksvoering. Door middel van 22 talige en creatieve (reflectie)opdrachten wordt betekenis gegeven aan de ervaringen, de gevoelens, de gedachten en de motieven die een rol spelen binnen de communicatie met ouders. Daarbij komen persoonlijke kwaliteiten en leerpunten naar voren. Dit boek is bedoeld voor studenten lerarenopleiding en leraren in het (buitengewoon) lager onderwijs. Ook is het geschikt voor wie beroepsmatig met kinderen en hun ouders werken.

Communiceren met ouders in armoede : wat nu? / Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen. - Brussel: Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen, 2010. - 12 p.

Vindplaats Antwerpen: dg 6 comm

Vindplaats Turnhout: dg 6 comm

Met deze olijsting van tips wil het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen inspelen op de behoefte van scholen om (kans)arme ouders te bereiken. Vele tips staan niet op zich, maar zijn met elkaar verbonden. Achter vele aandachtspunten zit eerder een proces en een mentaliteitsverandering.

Multi talen multi beleving: Gesprekskaartjes voor hulpverleners en meertalige gezinnen /

Schaaff, van der. - Brussel: Odisee Campus Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen, 2019. - 77 p.

Vindplaats Antwerpen: pa 8.1.1 mult

Vindplaats Turnhout: pa 8.1.1 mult

Meertaligheid is in Brussel de norm. Ze is niet meer weg te denken en gevarieerder dan ooit. Het grootste deel van de Brusselse kinderen groeit op in een meertalige gezinscontext. Met het Meertalige Gezin als nieuwe norm wordt het tijd voor een meertalige mindset! In welke taal poets je je tanden? In welke taal vind je jezelf het grappigst? Welke taal heeft de beste woorden om te troosten? Het is tijd om afscheid te nemen van de eentalige manier van kijken naar de taligheid en de taalontwikkeling van de (Brusselse) jeugd en bevolking. In het kader van deze Bachelorproef Multi talen multi beleving ontwikkelde Julie van der Schaaff gesprekskaartjes. Het gebruiken van deze kaartjes kan een opening bieden om de unieke taalsituatie te bespreken zonder daarbij een oordeel te hoeven vellen. Zo kan er tegemoet gekomen worden aan de erkenning en de (op)waardering van de meertalige gezinnen. Deze kaartjes nodigen uit tot het delen van de persoonlijke beleving op het vlak van taalontwikkeling, taalstatus en discriminatie, taal en identiteit, taal en emotie, en taalwaardering.

Interessante websites

GIDS : Gentse Inspiratiebank voor Diversiteit op School / Gent, Stad. Departement Onderwijs, Opvoeding en Jeugd. Onderwijscentrum. - Gent: Onderwijscentrum Gent, 2021.

URL: <https://bit.ly/3vcnnZN>

Deze online GIDS loodst je door het ruime diversiteitsaanbod voor schoolteams, leerkrachten en leerlingen. Je vindt er workshops, vormingen, tools, lesmateriaal, informatie... rond de vele dimensies van diversiteit. Het totale aanbod kan gefilterd worden op inhoud, doel, focus, soort, onderwijsniveau en doelpubliek.

Ouderblik: een rugzak vol ideeën voor ouders en school / [s.n.]. - [S.l.]: GO! ouders, [s.a.].

URL: <https://www.go-ouders.be/ouderblik-0>

Als ouder, school en ouderwerking krijg je doorheen een schooljaar met verschillende nieuwe zaken te maken. Niet alles is daarbij meteen zonneklaar. De publicatie ouderblik van GO!

ouders licht telkens een thema uit, waarover aan de hand van eigen onderzoek en ervaring op het veld- tips, voorbeelden uit de praktijk en concreet materiaal aangeboden wordt. Volgende thema's komen aan bod: - Communicatie- Digitale communicatie op school- Schriftelijke communicatie met ouders- De schoolwebsite: gewikt en gewogen - Voor ouderwerkingen- Ouders en feest op school- Verzekeringen- Ledenwerving en -binding - Ouders en school- Onthaalbeleid- Oudercontact- Schoolkosten- Huiswerk - Welbevinden en gezondheid- Samen naar een groene school- Samen tegen pesten- Ouders en gezondheid- Duurzaamheid - Onderwijs op maat- M-decreet en ondersteuningsmodel- Sticordimaatregelen.

Documentatiecentrum Atlas Antwerpen

Carnotstraat 110
2060 Antwerpen
03 203 57 50

docatlas@provincieantwerpen.be

Documentatiecentrum Atlas Turnhout

Warandestraat 42
2300 Turnhout
014 72 40 20

docatlasturnhout@provincieantwerpen.be